

DE VLAAMSE MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT
en
DE VLAAMSE MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van overeenkomst tussen de minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel en ParticipatieMaatschappij Vlaanderen betreffende het beheer van het investeringsfonds gekend onder de naam CultuurInvest voor 2017

1. HISTORIEK OVEREENKOMSTEN MET PARTICIPATIEMAATSCHAPPIJ VLAANDEREN

Op 31 maart 2006 besliste de Vlaamse Regering tot oprichting van CultuurInvest. Vervolgens werd op 25 oktober 2007 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen ParticipatieMaatschappij Vlaanderen nv (PMV) en de toenmalige Vlaamse minister van Cultuur.

In 2010 werd de overeenkomst via een addendum d.d. 30 juni 2010 gewijzigd en werd 2010 als een overgangsjaar geormerkt met het oog op de eerste evaluatie van de werking van het toen nog jonge CultuurInvest. Eind 2010 werd de eerste evaluatie afgerond.

Op 21 november 2011 werd de oude overeenkomst van 2007 vervangen door een nieuwe die liep van 1 januari 2011 tot eind december 2015. In die overeenkomst werd de werking van CultuurInvest grondig bijgestuurd na de eerste evaluatie met het oog op drie doelstellingen nl.

1. Verhogen van de effectiviteit;
2. Verhogen van de efficiëntie;
3. Verhogen van het bereik.

In 2013 ging voormalig minister van Cultuur akkoord met een alternatieve invulling van de beheervergoeding (d.d. 12 november 2013).

Op 11 september 2015 besliste de Vlaamse Regering de overeenkomst van 2011 via een addendum te wijzigen. Deze wijziging betrof een besparing n.a.v. de begrotingsopmaak en begrotingsaanpassing. Op 30 maart 2016 werd de overeenkomst van 2011 bovendien verlengd tot eind 2016 met het oog op de tweede evaluatie die voorzien werd in Artikel 24 nl.

‘CultuurInvest zal omstandig geëvalueerd worden in de loop van het vijfde jaar na de ondertekening van onderhavige overeenkomst. De evaluatie van 2010 zal gebruikt worden als referentiedocument om in onderling overleg de evaluatiecriteria uit te werken’

Via het addendum werd de evaluatie uitgesteld naar het zesde jaar nl. 2016. Zodoende kon de evaluatie deel uitmaken van het grotere traject nl. *Conceptnota Aanvullende Financiering en Cultureel Ondernemerschap*.

Het evaluatierapport werd op 17 juni als mededeling op de Vlaamse Regering geagendeerd (VR 2016 1706 MED.0244/1) en op 15 december vond een hoorzitting plaats in de Commissie Cultuur van het Vlaams Parlement.

2. EVALUATIERAPPORT CULTUURINVEST

Het evaluatierapport kwam tot stand via een onderzoeksopdracht die toegewezen werd middels een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking van diensten. De opdracht behelste een grondige analyse van de zelfevaluatie door PMV/CultuurInvest, een kwalitatieve evaluatie van de werking van CultuurInvest en het instrumentarium en duidelijke conclusies en aanbevelingen. Het was tevens de expliciete opdracht om een beschrijvend verslag op te maken van de uitvoering van de overeenkomst en het achterliggende businessplan; een internationale benchmark op te maken van gelijkaardige investeringsfondsen en een analyse van de wisselwerking tussen de andere activiteiten binnen PMV, en andere instrumenten binnen en buiten PMV.

De onderzoekers kwamen tot 12 vaststellingen over de performantie van CultuurInvest. Daarnaast werden aanbevelingen geformuleerd die enerzijds focusten op de optimalisatie van het beheer van CultuurInvest en anderzijds op de positie van CultuurInvest in het volledige landschap voor aanvullende financiering in Vlaanderen en de optimalisatie daarvan.

2.1. Vaststellingen uit het onderzoeksrapport

1. Het instrument 'CultuurInvest' is vrij uniek in de wereld, zowel naar keuze van financieringsvorm ter bevordering van toegang tot financiering voor de cultuursector, als naar portfolio van activiteiten toe;
2. De missie van CultuurInvest zoals geformuleerd in de beheerovereenkomst laat veel ruimte voor interpretatie. Maar er ontbreken systemen die erover waken dat de effectieve activiteiten van CultuurInvest in lijn (blijven) liggen met de missie zoals beide ondergetekende partijen ze interpreteren.
3. In de werking van CultuurInvest bestaat momenteel geen duidelijke scheiding tussen enerzijds de coaching-activiteiten en anderzijds de investeringsactiviteiten, terwijl beide activiteiten zeer verschillende competenties en aanpak vragen.
4. Wanneer we focussen op de opdracht van PMV om een rollend investeringsfonds uit te bouwen voor de culturele en creatieve sectoren, is de waargenomen evolutie naar meer leningsactiviteiten en minder kapitaalparticipaties in de investeringsportefeuille een te verantwoorden gevolg. Een duidelijk actieplan naar de overheid toe om het rollend karakter van het fonds te garanderen, ontbreekt echter tot op heden.
5. Vanuit het perspectief van een risicovol rollend investeringsfonds, zijn de huidige interessen die worden aangerekend voor de achtergestelde leningen te verantwoorden.
6. Hoewel er cijfers zijn over de dealflow, het aantal effectief geclosede investeringsdossiers en redenen van stopzetting, laat het huidige informatiesysteem een grondige evaluatie van de 'selectie funnel' binnen CultuurInvest – zowel in het licht van de coaching-opdracht als in het licht van de investeringsopdracht – niet toe.
7. Het multiplicatoreffect dat CultuurInvest teweegbrengt met de investeringen die ze doet, is laag in vergelijking met andere (gelijkaardige) investeringsfondsen.
8. De beheervergoeding die PMV ontvangt voor het beheer van CultuurInvest is zeer ruim in vergelijking met de beheervergoeding die andere investeringsfondsen hanteren. De eventuele

baten die de extra vergoeding voor het beheer van CultuurInvest zouden verantwoorden, zijn op heden onvoldoende bewezen.

9. Een herkenbaar 'gezicht' naar de sector en potentiële (co-) investeerders toe, die zich focust op de financiering van CCS ondernemingen, wordt door de markt erkend als een meerwaarde in het ecosysteem.
10. CultuurInvest wordt internationaal weliswaar regelmatig als een goed voorbeeld genoemd in de financiering van CCS ondernemingen, maar is zelf internationaal weinig genetwerkt als organisatie, waardoor ze de toegevoegde waarde hiervan mist.
11. Het instrument CultuurInvest dekt slechts een beperkt gedeelte van de coaching- en financieringsbehoeften in de cultuursector af. Enkel ondernemingen met marktpotentieel kunnen momenteel terecht bij CultuurInvest. Er blijft in de cultuursector een grote groep 'unserved'.
12. Wat ook de visie is van de overheid m.b.t. de juiste taken van CultuurInvest (investeringsopdracht en/of coachingopdracht), duidelijk is dat ze een positieve impact verwacht. Op heden is deze impact echter onbekend.

2.1. Aanbevelingen uit het onderzoeksrapport

De onderzoekers formuleerden een reeks aanbevelingen die zij opdeelden in twee types van aanbevelingen. Enerzijds betreft het aanbevelingen ter optimalisatie van het beheer van CultuurInvest binnen PMV. Anderzijds betreft het aanbevelingen ten aanzien van de positie van CultuurInvest in het volledige landschap voor aanvullende financiering in Vlaanderen en de optimalisatie daarvan.

1. OVERHEID: Vermijd bij de formulering van de opdracht van CultuurInvest zo weinig mogelijk taal die voor verschillende interpretatie vatbaar is. Wees helder voor beide partijen omtrent de opdracht(en) die verwacht wordt(en).
2. OVERHEID: Wanneer meerdere opdrachten worden geformuleerd naar PMV toe (zoals nu – investeringsactiviteiten en coaching-activiteiten), verwacht van PMV dat ook een duidelijk gescheiden monitoringsysteem wordt geïmplementeerd voor de verschillende opdrachten. Daarin worden idealiter zowel input-, output-, outcome- als impactindicatoren opgevolgd die gekoppeld zijn aan de opdracht(en) en de ontvangen beheervergoeding.
PMV: Implementeer intern de nodige monitoringsystemen die transparante rapportering over de exacte inzet van de ontvangen vergoeding én de impact ervan mogelijk maken.
3. OVERHEID/PMV: Waak erover dat er op regelmatige basis op strategisch niveau overleg is over (de visies op) de exacte invulling van de opdracht
4. PMV: Wanneer naast de investeringsopdracht de coaching-opdracht blijft behouden (verder dan enkel het coachen van de 'investeringsrijpe' dossiers en portefeuillebedrijven), zorg dan voor specialisatie binnen het CultuurInvest-team, waarbij sommige teamleden zich specifiek toeleggen op coaching en andere op de investeringsopdracht. Zorg ervoor dat elk van de teamleden voldoende ruimte heeft voor opleiding en het uitbouwen/onderhouden van het juiste netwerk aan relevante contacten.
5. OVERHEID: Onderzoek eventuele alternatieve modellen om de huidige opdracht die bij PMV/CultuurInvest geconcentreerd zit, anders te organiseren zodat 1) deze beter aansluit bij de (financiële) kernexpertise van PMV als investeringsmaatschappij en 2) mogelijk aan een grotere groep van CCS organisaties toegang tot schuld- of vermogensfinanciering kan verstrekt worden.
6. PMV: Zorg ervoor dat het CultuurInvest-team op alle vlakken meer proactieve acties onderneemt om zich beter te connecteren met de buitenwereld (co-financiers, sector, overheid, (buitenlandse) collega-instellingen, EC). Voorzie vanuit PMV hiervoor de nodige ondersteuning/kennis.
7. PMV/OVERHEID: Wanneer de doelstelling van het investeringsfonds moet zijn om een rollend fonds te zijn, werk dan een duidelijk actieplan uit dat het rollend karakter van het

investeringsfonds zoveel mogelijk kan garanderen. Wees ervoor attent dat er niet vertrokken moet worden vanuit een beperkend kader dat onverenigbaar is/zou kunnen zijn met het realiseren van deze doelstelling. Expliciteer ook zo duidelijk mogelijk wie financieel eindverantwoordelijk is voor eventuele verliezen.

3. TOEKOMSTIGE SAMENWERKING MET PARTICIPATIEMAATSCHAPPIJ VLAANDEREN

De toekomstige samenwerking met PMV kan niet los gezien worden van *de Conceptnota Aanvullende Financiering en Cultureel Ondernemerschap* die medio 2017 zal voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering. De conceptnota zal vier speerpunten uitwerken nl. een Cultuurbank (werktitel), een Cultuurloket (werktitel), een beleid m.b.t. cross-sectorale samenwerking en een optimaal fiscaal beleid voor de cultuursector.

De toekomstige samenwerking met PMV is te situeren binnen het speerpunt Cultuurbank. De concrete rol van PMV zal in de conceptnota uitgewerkt worden en in functie daarvan onderhandeld worden met PMV om operationeel te zijn vanaf 2018. In die zin vormt 2017 een overgangsjaar in de samenwerking.

4. OVEREENKOMST MET PARTICIPATIEMAATSCHAPPIJ VLAANDEREN BETREFFENDE HET BEHEER VAN HET INVESTERINGSFONDS GEKEND ONDER DE NAAM CULTUURINVEST VOOR HET OVERGANGSJAAR 2017

In 2017 wordt de werking van het investeringsfonds gekend onder de naam CultuurInvest op hoofdlijnen gecontinueerd zoals in de overeenkomst van 2011 werd voorzien. Een aantal taken zal PMV echter niet meer opnemen in het overgangsjaar.

Aangezien CultuurInvest binnen PMV niet langer als een apart investeringsfonds fungeert, wordt CultuurInvest consequent vervangen door PMV in de overeenkomst.

Hieronder worden de belangrijkste componenten van de nieuwe overeenkomst geschetst.

4.1. Financiële producten

CultuurInvest biedt twee financiële producten aan, nl. kapitaalparticipaties en achtergestelde leningen of een combinatie van beide.

4.2. Investeringsstrategie

De doelgroep van CultuurInvest wordt beperkt t.o.v. de overeenkomst uit 2011. De evaluatie wees uit dat de brede definitie van de Culturele en Creatieve Sectoren te breed was en de cultuursector op zich te weinig werd bediend. De doelgroep wordt voor 2017 als volgt omschreven:

- Audiovisuele sector (o.a. productiehuisen)
- Boekenvak
- Vormgeving (incl. Mode)

- Gaming
- Beeldende Kunsten
- Nieuwe mediakunst
- Podiumkunsten
- Muziek
- Architectuur
- Cultureel Erfgoed
- Het Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk

In tegenstelling tot de vorige overeenkomst zal PMV eveneens in 2017 eenmanszaken bedienen en niet enkel rechtspersonen.

De financiering wordt verstrekt aan marktconforme voorwaarden. Dat maakt dat in 2017 dezelfde tarieven zullen gehanteerd worden als voorheen. De evaluatie van CultuurInvest wees uit dat de aangerekende intrestvoeten niet te hoog zijn in verhouding met de risicograad van de aangeboden financiële producten en het rollend karakter van de portefeuille.

M.b.t. de risicobeheersing beschouwt PMV de activiteiten in de vernieuwde doelgroep als risicovol. Om het risicogehalte te spreiden zal PMV een voldoende diversificatie van de portefeuille naar subsector, investeringstype en investeringsbedrag nastreven. De risicograad van de portefeuille zal binnen de semestriële fondsrapporten op de voet worden gevolgd teneinde het rollend karakter van het fonds te bewaken.

M.b.t. de rendementsverwachting wil PMV de geïnvesteerde bedragen terugverdienen en streeft in zijn geheel en in elk individueel investeringsdossier een positief financieel rendement na. Dat rendement staat in verhouding tot het risicoprofiel van de onderneming.

4.3. Beheeropdracht

PMV zet de investeringsactiviteit verder en zal zich in 2017 richten op de bestaande portefeuillebedrijven en nieuwe spelers uit de vernieuwde doelgroep. Daartoe zal PMV de werkzaamheden organiseren, nl. het algemeen beheer, het financiële beheer, en de logistieke en administratieve ondersteuning van het Managementteam en het Investeringscomité.

In het overgangsjaar zal PMV zowel managementondersteuning, begeleiding en coaching voorzien voor de vernieuwde doelgroep tijdens het investeringstraject.

Om niet te interfereren met de latere communicatie m.b.t. de Conceptnota Aanvullende Financiering en Cultureel Ondernemerschap zal PMV geen nieuwe informatiecampagnes in de sector van de doelgroep opzetten. Tevens zullen er geen sponsoractiviteiten georganiseerd worden of prijzengelden worden uitgereikt. PMV zal niettemin actief aanwezig blijven in het veld van de vernieuwde doelgroep.

4.4. Organisatie

De organisatiestructuur bestaat net als voorheen uit een Managementteam, een Investeringscomité en een Strategische Werkgroep. Zowel het Managementteam als het Investeringscomité wordt door PMV samengesteld en aangestuurd. PMV garandeert de goede werking van zowel het Managementteam als het investeringscomité.

Het Managementteam initieert de (des)investeringsdossiers, analyseert, beoordeelt en maakt een (des)investeringsaanbeveling op die zij ter beslissing voorlegt aan het Investeringscomité. PMV

verbindt er zich toe de nodige personeelscapaciteit te waarborgen die vereist is voor het nastreven van de doelstellingen en de beheeropdracht.

Het Investeringscomité neemt alle beslissingen inzake investeringen en desinvesteringen in de ruime zin en oordeelt over de door het managementteam voorbereide dossiers. Het Investeringscomité rapporteert aan het groepsmanagementcomité van PMV.

Het evaluatiedossier van CultuurInvest wees uit dat het Strategisch Comité zoals voorzien in de overeenkomst van 2011 behalve in de oprichtingsjaren niet meer samengeroepen werd. Omdat een strategische visie over de rol van PMV en de toekomstige Cultuurbank (werktitel) essentieel is, wordt een nieuwe Strategische Werkgroep opgestart die is samengesteld uit 8 leden waarvan PMV en de Opdrachtgever elk 4 leden aanduiden. De Opdrachtgever zal de Strategische Werkgroep voorzitten en samenroepen. De Strategische Werkgroep wordt minimaal trimestrieel samengeroepen. De bevindingen van de Strategische Werkgroep zullen mee verwerkt worden in de *Conceptnota Aanvullende Financiering en Cultureel Ondernemerschap*.

4.5. Financiering en beheervergoeding

PMV verbindt er zich toe in het overgangsjaar voldoende investeringsmiddelen ter beschikking te stellen voor de Doelgroep met een minimum van 10 mio euro (inclusief de uitstaande portefeuille). PMV zal hiervoor een vergoeding ontvangen die voor 2017 als volgt wordt samengeteld.

- Een beheervergoeding op de gereserveerde middelen. Deze bedraagt 2% op de gereserveerde middelen van 10 miljoen euro, zijnde 200.000 euro;
- 1 VTE voor begeleiding en coaching, met een overeenkomstig budget van 120.000 euro;
- 1,5 VTE bijkomende vergoeding, met een overeenkomstig budget van 180.000 euro voor de activiteiten van het overgangsjaar 2017;
- De totale vergoeding bedraagt aldus 500.000 euro excl. BTW (605.000 euro inclusief BTW).

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Op begrotingsartikel HB0-1HEI2BB-WT Aandacht voor cultuurmanagement en culturele economie basiallocatie 1HC003 Werkingsmiddelen Cultuurindustrie is voor 2017 een totaal vastleggingskrediet van 1.187.000 euro beschikbaar in VEK en VAK. Van dat bedrag is een totaal van 500.000 euro excl. BTW (inclusief 605.000 euro) geoormerkt voor de vergoeding aan PMV voor 2017.

De Inspectie van Financiën verleende op 22 februari 2017 een gunstig advies mits aanpassing van volgende aspecten:

- Artikel 8 en 19: schrappen van de toevoeging *'Zolang PMV een passende vergoeding conform nationale en internationale standaarden voor het beheer van investeringsactiviteiten ontvangt'*. De Inspectie Financiën acht de toevoeging overbodig aangezien de beheervergoeding eenduidig is vastgesteld in Artikel 21;
- Artikel 8: PMV dient net als voorheen belast te worden met de logistieke en administratieve organisatie van het Strategisch comité;
- Artikel 21: de Inspectie Financiën acht de vooropgestelde beheervergoeding te hoog en geeft slechts een akkoord voor twee luiken van de vergoeding nl. een vergoeding van 2% op de gereserveerde middelen enerzijds en een budget van 120.000 euro voor 1 VTE voor de

begeleiding en coaching tijdens het overgangsjaar. De bijkomende 1,5 VTE of 180.000 euro voor de activiteiten tijdens het overgangsjaar acht de Inspectie Financiën niet onderbouwd.

De wijzigingen in art. 8 en 19 werden doorgevoerd. De omschrijving Strategisch Comité werd echter vervangen door Strategische Werkgroep omdat die term beter de ingrijpende transitie-activiteiten die zullen plaatsvinden in 2017 vat. In 2017 zal de minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel immers zijn Conceptnota Aanvullende Financiering en Cultureel Ondernemerschap opmaken. De conceptnota zal eveneens een nieuwe Cultuurbank (werktitel) omvatten. PMV zal in het transitietraject naar de nieuwe genetwerkte bank een belangrijke rol opnemen. De contouren van die rol worden in de loop van 2017 bepaald. Vast staat dat PMV aan een intensief traject zal participeren om de nieuwe rol vorm te kunnen geven. Dat traject staat volledig los van de opdracht om 10 mio euro investeringsmiddelen ter beschikking te stellen en daarvoor de begeleiding te voorzien tijdens het overgangsjaar 2017. Ook de overdracht van de coachingopdracht naar een andere partner dient kwaliteitsvol en met kennis van zaken te gebeuren. Met deze motivering werd de bijkomende 180.000 euro voor 1,5 VTE tijdens 2017 toch behouden in het voorstel tot overeenkomst.

De nieuwe rol voor PMV in 2017 en voor de toekomst heeft ook budgettair aanzienlijke gevolgen voor PMV. De vorige overeenkomst d.d. 21 december 2011 bepaalde nog een jaarlijkse vergoeding van 870.854 euro excl. BTW (of 1.053.733 euro incl. BTW) en voorzag zelfs een jaarlijkse groeivoet van 2%. In 2016 was de vergoeding al gezakt tot 852.557 euro excl. BTW (1.031.594 euro incl. BTW) en was de jaarlijkse groeivoet inmiddels geschrapt. In 2017 zal de vergoeding teruggebracht worden naar 500.000 euro excl. BTW (inclusief 605.000 euro). Een verdere reductie tot 320.000 euro excl. BTW (of 387.200 euro) zoals Inspectie Financiën voorstelt, zou de kwaliteitsvolle uitvoering van de opdracht in het gedrang brengen tijdens een cruciaal schakeljaar.

Het begrotingsakkoord werd bekomen op 24 maart 2017

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen directe impact op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand en het personeelsbudget van de Vlaamse Gemeenschap.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies van de afdeling Kanselarij is niet vereist voor overeenkomsten.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan de overeenkomst tussen de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel en de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen nv betreffende het beheer van het investeringsfonds gekend onder de naam CultuurInvest voor het overgangsjaar 2017.

De Vlaamse Regering gelast de Vlaamse Minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport en de Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel met de ondertekening van deze beheersovereenkomst.

De Vlaamse Minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

Philippe MUYTERS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel

Sven GATZ

Bijlagen:

- Ontwerpovereenkomst tussen de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel en ParticipatieMaatschappij m.b.t. het beheer van het investeringsfonds gekend onder de naam CultuurInvest;
- Evaluatierapport CultuurInvest;
- Advies van de Inspectie van Financiën van 22 februari 2017
- Aanvraag tot begrotingsakkoord van xxx